

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές της πλήρους Ολομελείας:

Ηλία Γιαννακάκη, Προεδρεύοντα Αντιπρόεδρο (λόγω κωλύματος του Προέδρου του Αρείου Πάγου Γεωργίου Καλαμίδα), Δημήτριο Πατινίδα, Θεοδώρα Γκοϊνη, Ελισάβετ Μουγάκου-Μπρίλλη, Ρένα Ασημακοπούλου, Αντιπροέδρους, Χαράλαμπο Δημάδη- Εισηγητή, Βασίλειο Λυκούδη, Βασίλειο Φούκα, Γεώργιο Χρυσικό, Ιωάννη Σίδερη, Νικόλαο Ζαΐρη, Νικόλαο Λεοντή, Βιολέττα Κυτέα, Γεωργία Λαλούση, Αντώνιο Αθηναίο, Γρηγόριο Κουτσόπουλο, Σπυρίδωνα Μιτσιάλη, Γεώργιο Γεωργέλλη, Παναγιώτη Κομνηνάκη, Δημήτριο Μαζαράκη, Παναγιώτη Ρουμπή, Κωνσταντίνο Φράγκο, Σαράντη Δρινέα, Νικόλαο Πάσσο, Γεώργιο Αδαμόπουλο, Ιωάννη Παπαδόπουλο, Αικατερίνη Βασιλακοπούλου-Κατσαβριά, Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Κωνσταντίνο Τσόλα, Δημήτριο Κράνη, Χριστόφορο Κοσμίδη, Ανδρέα Ξένο, Κυριακούλα Γεροστάθη, Βασίλειο Φράγγο, Ευφημία Λαμπροπούλου, Αθανάσιο Γεωργόπουλο, Δημήτριο Κόμη, Αντώνιο Ζευγώλη, Ερωτόκριτο Καλούδη, Ασπασία Καρέλλου, Γεράσιμο Φουρλάνο, Μιλτιάδη Σπυρόπουλο και Αργύριο Σταυράκη, Αρεοπαγίτες, (κωλυομένων των λοιπών Δικαστών της σύνθεσης).

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο κατάστημά του στις 17 Φεβρουαρίου 2011, με την παρουσία του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ιωάννη-Σπυρίδωνα Τέντε και της Γραμματέως Σουλτάνας Κουφιάδου, για να δικάσει μεταξύ:

Των καλούντων - αναιρεσιόντων: 1) Τ. Α., 2) Κ. Ε., 3) Φ. Ι., 4) Π. Ι., 5) Π. Α., 6) Βλάχου Σπυρίδωνα και 7) Δ. Ι., κατοίκων ..., με την ιδιότητα των μελών της προσωρινής διοικητικής επιτροπής της Συνδικαλιστικής Οργάνωσης με την επωνυμία "ΕΝΩΣΗ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ", που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, τους οποίους εκπροσώπησαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και Γ.Α., που κατέθεσαν προτάσεις. Του καθού η κλήση - αναιρεσιβλήτου: του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών, ο οποίος δεν εκπροσωπήθηκε στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 27.5.2005 αίτηση των αναιρεσιόντων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 5265/2005 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 7666/2006 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας αποφάσεως ζήτησαν οι αναιρεσιόντες με την από 24.8.2007 αίτησή τους. Στη συνέχεια εκδόθηκε η 519/2010 απόφαση του Δ' Πολιτικού Τμήματος, η οποία παρέπεμψε τους λόγους αναίρεσεως στην πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό της Μετά την παραπάνω απόφαση και την από 20.4.2010 κλήση των καλούντων-αναιρεσιόντων η προκείμενη υπόθεση φέρεται στην πλήρη Ολομέλεια του Δικαστηρίου τούτου.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι αναιρεσιόντες παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Χαράλαμπος Δήμαδης ανέγνωσε την έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την παραδοχή της ενδίκου αιτήσεως αναίρεσεως.

Οι πληρεξούσιοι των αναιρεσιόντων, αφού έλαβαν το λόγο από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ανέπτυξαν και προφορικά στο ακροατήριο τους σχετικούς ισχυρισμούς τους, που αναφέρονται στις προτάσεις τους και ζήτησαν την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης και την καταδίκη του αναιρεσιβλήτου στη δικαστική δαπάνη.

Ο Εισαγγελέας, αφού έλαβε τον λόγο από τον Πρόεδρο, πρότεινε ότι οι λόγοι της αναιρέσεως είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

Κατόπιν αυτών ο Πρόεδρος έδωσε εκ νέου το λόγο στους πιο πάνω πληρεξουσίου των διαδίκων, οι οποίοι αναφέρθηκαν σε όσα προηγουμένως είχαν αναπτύξει. Κατά την 9η Ιουνίου 2011, ημέρα που συγκροτήθηκε το παρόν δικαστήριο προκειμένου να διασκεφθεί την ανωτέρω υπόθεση ήταν απόντες οι Αρεοπαγίτες Βασίλειος Λυκούδης, Ιωάννης Σίδερης, Νικόλαος Πάσσος και Γεώργιος Αδαμόπουλος, οι οποίοι δήλωσαν κώλυμα αρμοδίας, παρισταμένων πλέον των είκοσι εννέα (29) μελών εκ των συμμετασχόντων στη συζήτηση της υπόθεσης, κατ' άρθρο 23 παρ. 2 του ν.1756/1988, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση με το άρθρο 44 του ν.3659/2008.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι. Επειδή, με την 519/2010 απόφαση του Δ' Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου παραπέμφθηκαν στην πλήρη ολομέλεια του Αρείου Πάγου, όλοι οι λόγοι από τους αριθμούς 1 και 20 του άρθρου 559 ΚΠολΔ της από 27.5.2005 αιτήσεως αναιρέσεως του Α. Τ., Ε. Κ. κ.λ.π. κατά του Εισαγγελέως Πρωτοδικών Αθηνών, για αναίρεση της 7666/2006 αποφάσεως του εφετείου Αθηνών, ως δημιουργούντες ζητήματα εξαιρετικής σημασίας. Επομένως, νομίμως, με την από 20.4.2010 κλήση των αναιρεσιόντων φέρονται, ενώπιον της πλήρους ολομελείας του Αρείου Πάγου, οι προαναφερόμενοι λόγοι αναιρέσεως.

ΙΙ. Επειδή, στο άρθρο 12 παρ. 1, 2 και 3 του ισχύοντος Συντάγματος, ορίζεται ότι: " 1. Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους, που ποτέ όμως δεν μπορούν να εξαρτήσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού από προηγούμενη άδεια 2. Το σωματείο δεν μπορεί να διαλυθεί για παράβαση του νόμου ή ουσιώδους διάταξης του καταστατικού του, παρά μόνο με δικαστική απόφαση. 3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και σε ενώσεις προσώπων που δε συνιστούν σωματείο". Στο άρθρο 25 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος διαλαμβάνεται ότι: "1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. 2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη". Και στο άρθρο 29 παρ. 3 ορίζεται ότι: "Απαγορεύεται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος στους δικαστικούς λειτουργούς και σε όσους υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας. Απαγορεύονται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος στους δικαστικούς λειτουργούς και σε όσους υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας. Απαγορεύονται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στους υπαλλήλους του Δημοσίου, Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων η διοίκηση των οποίων ορίζεται άμεσα ή έμμεσα από το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχο". Περαιτέρω, στο άρθρο 11 παρ. 1 και 2 της Συμβάσεως της Ρώμης "διά την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών", που έχει υπογραφεί στις 4.11.1950 και κυρώθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.δ. 53/1974 (ΦΕΚ 256 Α) εχούσης υπερνομοθετική ισχύ (άρθρο 28 παρ.1 Σ), ορίζεται ότι: "1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και εις την ελευθερίαν του συνεταιρισμού, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ιδρύσεως

μετ' άλλων συνδικάτων και προσχωρήσεως εις συνδικάτα επί σκοπώ προασπίσεως των συμφερόντων του. 2. Η άσκησης των δικαιωμάτων τούτων δεν επιτρέπεται να υπαχθεί εις εταίρους περιορισμούς πέρα των υπό του νόμου προβλεπομένων και αποτελούντων αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία, δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας και της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Το παρόν άρθρον δεν απαγορεύει την επιβολήν νομίμων περιορισμών εις την άσκησιν των δικαιωμάτων τούτων υπό μελών των ενόπλων δυνάμεων, της αστυνομίας ή των διοικητικών υπηρεσιών του Κράτους". Τέλος, στα άρθρα 78, 79, 80 και 81 του ΑΚ ορίζεται, στο πρώτο, ότι "Ένωση προσώπων που επιδιώκει σκοπό μη κερδοσκοπικό αποκτά προσωπικότητα όταν εγγραφεί σε ειδικό δημόσιο βιβλίο ...", στο δεύτερο, ότι "Για την εγγραφή του σωματείου στο βιβλίο οι ιδρυτές ή η διοίκηση του σωματείου υποβάλλουν αίτηση στο πρωτοδικείο. Στην αίτηση επισυνάπτονται η συστατική πράξη ... και το καταστατικό με τις υπογραφές των μελών και με χρονολογία", στο τρίτο ότι " Το καταστατικό για να είναι έγκυρο πρέπει να καθορίζει: 1. Το σκοπό , την επωνυμία και την έδρα του σωματείου, 2. ..." και στο τέταρτο, ότι "Αν συντρέχουν οι νόμιμοι όροι, το πρωτοδικείο δέχεται την αίτηση ...". Από τις παρατεθείσες διατάξεις, σε συνδυασμό και προς εκείνες του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, δια των οποίων κατοχυρώνεται η αρχή της ισότητας, συνάγονται τα εξής: Με τα άρθρα 12 παρ. 1 του Συντάγματος και 11 της ΕΣΔΑ, επί των οποίων ερείδεται και η γενικότερας σημασίας συνταγματική αρχή της ελευθέρας κοινωνικής ομαδοποίησης, κατοχυρώνεται το δικαίωμα ή η ελευθερία της συνενώσεως (του συνεταιρίζεσθαι κατά την ορολογία των προΐσχυσάντων Συνταγμάτων), οι φορείς του οποίου έχουν το δικαίωμα συστάσεως ενώσεως ή σωματείου, που αποβλέπει σε μη κερδοσκοπικούς σκοπούς. Το ατομικό αυτό δικαίωμα, περιλαμβανόμενο στα δικαιώματα της συλλογικής δράσεως, με προέχον χαρακτηριστικό γνώρισμα το συλλογικό στοιχείο, παρέχεται, αδιακρίτως, σε όλους τους Έλληνες πολίτες, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή επαγγελματικής τάξεως, η δε άσκησή του δεν τελεί "υπό την ειδική επιφύλαξη του νόμου". Από καμιά συνταγματική διάταξη δεν προκύπτει ότι για την απόλαυση από τους Έλληνες πολίτες του προαναφερομένου ατομικού δικαιώματος απαιτείται η έκδοση "τυπικού" νόμου, στα πλαίσια της συνταγματικής ρυθμίσεως του άρθρου 72 του Συντάγματος και των ορισμών στο άρθρο 25 παρ.2 εδ. β' αυτού. Η διάταξη της παρ. 4 του Συντάγματος του 1975, δια της οποίας ήταν επιτρεπτή η επιβολή περιορισμών στους δημοσίους υπαλλήλους, όσον αφορά στην άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος, καταργήθηκε με το από 6.4.2001 ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων. Ανεξαρτήτως, όμως, αυτού και στις περιοριστικώς στο Σύνταγμα διαλαμβανόμενες περιπτώσεις ρυθμιστικής υπό του κοινού νομοθέτου επεμβάσεως δια της εκδόσεως τυπικού νόμου για την πληρεστέρα ικανοποίηση του ατομικού δικαιώματος, η μη έκδοση τοιούτου νόμου, δεν επάγεται την επ' αόριστον αναστολή ή και την ματαίωση ικανοποίησώς του, διότι, κατά την μεταβατικού χαρακτήρος συνταγματική διάταξη του άρθρου 112, στο Τρίτο Τμήμα του Τετάρτου Μέρους, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το Σύνταγμα προβλέπει ρητώς την δημοσίευση ενός νόμου, οι υφιστάμενοι νόμοι ή οι διοικητικές πράξεις κανονιστικού περιεχομένου, με εξαίρεση εκείνων που αντιβαίνουν στο Σύνταγμα, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την δημοσίευση του αντιστοίχου νόμου. Περαιτέρω, η στο άρθρο 12 παρ.1 του Συντάγματος διατυπωμένη ρήτρα περί υποχρεώσεως των ασκούντων το ανωτέρω ατομικό δικαίωμα " να τηρούν τους νόμους του Κράτους", έχει την έννοια ότι τόσο ο καταστατικός σκοπός, όσο και η δραστηριότητα της ενώσεως ή του σωματείου πρέπει να μην αντιβαίνουν σε διατάξεις του νόμου, με αντικειμενικό και γενικό χαρακτήρα, που προστατεύουν έννομα αγαθά, τις οποίες υποχρεούται να τηρεί κάθε πολίτης στα πλαίσια της ατομικής του δραστηριότητος, όπως είναι οι ουσιαστικές ποινικές διατάξεις ή και άλλοι νόμοι ρυθμιστικοί της συστάσεως, οργανώσεως και λειτουργίας ενώσεων και σωματείων, όπως οι διατάξεις των άρθρων 78 επ. του ΑΚ ή άλλες διατάξεις, δημοσίας τάξεως, εμπίπτουσες στο κανονιστικό πεδίο της συλλογικής δραστηριότητος και εκφράσεως των πολιτών, χωρίς να στρέφονται

κατά ορισμένου προσώπου ή ομάδος προσώπων και χωρίς να καθιστούν ανέφικτη ή να δυσχεραίνουν, δυσαναλόγως, την σύσταση ή την λειτουργία ενώσεως ή σωματείου. Ειδικότερα δε, ως προς τον επιδιωκόμενο υπό της ενώσεως ή του σωματείου σκοπό ή τα προβλεπόμενα υπ' αυτών μέσα προς επίτευξη του καταστατικού σκοπού, πρέπει να μην αντιτίθενται σε κανόνες δημοσίας τάξεως, την εφαρμογή των οποίων δε μπορεί να αποκλείσει η ιδιωτική βούληση (αρ.3 ΑΚ). Ως κανόνες δε δημοσίας τάξεως νοούνται εκείνες οι διατάξεις του αναγκαστικού δικαίου που συγκροτούν τα θεμέλια του κρατικού, κοινωνικού και οικονομικού συστήματος της χώρας. Επίσης, η άσκηση του ιδίου ως άνω ατομικού δικαιώματος δεν εξαρτάται από την έκδοση αδείας από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, νόμου ή από δικαστική απόφαση. Επομένως, ο νόμος δεν επιτρέπεται να εξαρτήσει την άσκηση του προαναφερομένου ατομικού δικαιώματος από προηγούμενη άδεια του κράτους ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου, διάταξη δε νόμου που καθιερώνει την άδεια αυτή ως προϋπόθεση νομίμου συστάσεως και λειτουργίας ενώσεως ή σωματείου, αντίκειται ευθέως στο Σύνταγμα και δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, του ατομικού δικαιώματος της συνενώσεως απολαμβάνουν, αδιακρίτως, όλοι οι Έλληνες πολίτες, μεταξύ δε αυτών και οι υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις, οι οποίοι τελούν σε ηθελημένη ειδική σχέση εξουσιάσεως προς το κράτος και σε ειδικό καθεστώς πειθαρχίας, μη συναγομένου του αντιθέτου ούτε εκ του γράμματος, ούτε εκ του πνεύματος των άνω συνταγματικών διατάξεων και της διατάξεως του άρθρου 11 της ΕΣΔΑ. Η αρχή, άλλωστε, της ισότητας που κατοχυρώνεται από το άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος επιβάλλει στον νομοθέτη να μην δημιουργεί ρήγματα στην καθολικότητα των ατομικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εκτός εάν το ίδιο το σύνταγμα εισήγαγε προσόντα προς άσκηση κάποιου δικαιώματος ή εάν η εις βάρος κάποιου αναστολή ή στέρηση κάποιου ατομικού δικαιώματος επιτρέπεται. Το αντίθετο, η αναγνώριση δηλαδή της δυνατότητας να εισάγονται οι γενικές εξαιρέσεις από τον νομοθέτη, εκεί όπου το Σύνταγμα δεν διακρίνει ή απλώς σιωπά, θα άφηνε, κατ' ουσίαν, ελεύθερο το πεδίο για την αναβίωση αυθαίρετων διακρίσεων ενώπιον του νόμου και την δημιουργία πολιτών ιδιαιτέρων τάξεων, ομάδων ή κατηγοριών (Ολ. ΣΤΕ 867/88). Οι υπηρετούντες δε στις ένοπλες δυνάμεις, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας του δικαστηρίου, δεν αποτελούν ειδική κατηγορία Ελλήνων πολιτών, κείμενοι εκτός του πεδίου των επί μέρους εγγυήσεων των συνταγματικών δικαιωμάτων, οι οποίες δεν προβλέπουν, ρητώς, εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής τους, ούτε μπορεί να ισχύσει γι' αυτούς ένα τεκμήριο διαφοροποίησεως ως προς την απόλαυση όλων, ανεξαιρέτως, των ατομικών δικαιωμάτων που προβλέπονται από το Σύνταγμα για όλους τους Έλληνες, ανεξαρτήτως φύλου, επαγγέλματος, κοινωνικής ή οικονομικής τάξεως, υπό την έννοια ότι αυτοί έχουν μόνο εκείνα τα δικαιώματα, που ρητώς τους απονέμει η ισχύουσα συνταγματική τάξη και η κείμενοι νόμοι. Αντιθέτως, αυτοί, κατά τεκμήριο έχουν όλα τα δικαιώματα που έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες με τους, κατά το Σύνταγμα, θεμιτούς περιορισμούς, που μπορούν να επιβληθούν. Το Σύνταγμα, εκτός από τις διατάξεις, με τις οποίες θεσπίζει την κομματική ουδετερότητα των στρατιωτικών, (άρθρ. 29 § 3), τα κωλύματα εκλογιμότητός τους (άρθρο 56 §§ 1, 3 και 4) και την υπαγωγή τους στην δικαιοδοσία των στρατιωτικών δικαστηρίων (άρθρο 96 § 4 και 5), δεν περιέχει καμιά άλλη ρύθμιση, γενική ή ειδική, για τα συνταγματικά δικαιώματα των υπηρετούντων στις Ένοπλες Δυνάμεις. Η ανωτέρω ερμηνευτική εκδοχή ενισχύεται και από το γεγονός, ότι πρόταση τροπολογίας από τον τότε Βουλευτή της Αξιωματικής Αντιπολιτεύσεως Γ.Β. Μαγκάκη στο άρθρο 11 του Σχεδίου Συντάγματος του 1975 να προστεθεί διάταξη ορίζουσα ότι "Διά νόμου δύνανται να επιβληθούν περιορισμοί εις το δικαίωμα των στρατιωτικών και των αστυνομικών να συνεταιρίζονται", δεν έγινε δεκτή και δεν περιελήφθη στο Σύνταγμα του 1975. Εκτός αυτού, η ανυπαρξία κάποιου συνταγματικώς και από Διεθνείς Συμβάσεις προστατευομένου ατομικού δικαιώματος, και μάλιστα χωρίς την ειδική επιφύλαξη του νόμου, τουλάχιστον ως προς τα συστατικά αυτού στοιχεία που συγκροτούν τον πυρήνα του, στα πλαίσια της ερμηνείας των αντιστοίχων συνταγματικών διατάξεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί "ως δεδομένη ή αυτονόητη", αν ληφθεί υπόψη, ότι στην περίπτωση της συστάσεως

ενώσεων από τους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις, ο Συντακτικός Νομοθέτης τελούσε εν γνώσει του κρατούντος και σε διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως γενικότερου νομικού προβληματισμού, που όμως αυτή (σύσταση ενώσεως) επιτρέπεται όπως στη Γερμανία, στα πλαίσια της ερμηνείας και εφαρμογής της, αντιστοίχου με το άρθρο 12 παρ. 1 του Ελληνικού Συντάγματος, διατάξεως του άρθρου 9 II του Γερμανικού Συντάγματος. Εξάλλου, αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή δεν μπορεί να συναχθεί και από τις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις του ισχύοντος στρατιωτικού ποινικού κώδικος (άρθρ.46 και 47 Ν. 2287/1995 (Α' 20), οι οποίες προβλέπουν ως στρατιωτικό έγκλημα τη "στάση" και "ομαδική απείθεια", στην κατάσταση της οποίας "Βρίσκονται οι στρατιωτικοί οι οποίοι, εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 46, τρεις ή περισσότεροι ενωμένοι : α) αρνούνται σε πρώτη πρόσκληση να υπακούσουν στις διαταγές των αρχηγών τους, β) υποβάλλουν ομαδικά ή χωριστά, αλλά μετά προηγούμενη συμφωνία παράπονο, αίτηση ή αναφορά, προφορικά ή γραπτά, συνδέοντας την ικανοποίηση του αιτήματός τους με την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή κατά τρόπο που επιδρά στην εκτέλεση των καθηκόντων τους ή στην πειθαρχία του στρατεύματος, γ) ενώ είναι βαθμοφόροι υποβάλλουν ομαδικά ή χωριστά, αλλά μετά προηγούμενη συμφωνία την παραίτησή τους από την υπηρεσία, με σκοπό να εκβιάσουν την αρχή να πάρει ορισμένες αποφάσεις ή να παρεμποδίσει την ομαλή λειτουργία της στρατιωτικής υπηρεσίας". Αντίστοιχες διατάξεις, που αξιολογούν την ίδια ακριβώς συμπεριφορά και ως πειθαρχικό αδίκημα διαλαμβάνονται και στο άρθρο 77 παρ.3 του ΠΔ 130/1984 "Κύρωση του γενικού κανονισμού υπηρεσίας στο στρατό". Οι άνω όμως ουσιαστικές ποινικές διατάξεις, που καθιερώνουν, ως υπαλλακτικώς μεικτό έγκλημα, την "ομαδική απείθεια" με τα στις διατάξεις αυτές διαλαμβανόμενα αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία, τιμωρούμενο με τις στο ανωτέρω άρθρο (παρ. 2) διαλαμβανόμενες στερητικές της ελευθερίας ποινές, αναφέρονται σε αξιόποινη συμπεριφορά των στρατιωτικών κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους, πλήττουσα την πειθαρχία στις ένοπλες δυνάμεις, δυνάμενες να θεμελιώσουν τον παράνομο χαρακτήρα, ως αντιστρατευόμενο σε διατάξεις δημοσίας τάξεως, του δια της ενώσεως ή του σωματείου επιδιωκόμενου σκοπού ή των μέσων προς επίτευξη αυτού, μη εμπεριέχουσες και απαγορευτικό χαρακτήρα ασκήσεως του άνω ατομικού δικαιωμάτων, ούτε άλλωστε θα ήταν συνταγματικώς επιτρεπτή μία τοιαύτη απαγόρευση. Τέλος, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις του άρθρου 12 παρ.1 του Συντάγματος και του άρθρου 11 της ΕΣΔΑ, προκύπτει ότι ο κοινός νομοθέτης μπορεί, με ειδική νομοθετική ρύθμιση, να θέσει μόνο περιορισμούς στους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις, που τελούν σε καθεστώς ειδικής σχέσεως εξουσίας προς το κράτος, στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων τους, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα συστάσεως ενώσεων, που, όμως, δικαιολογούνται από την φύση της σχέσεώς τους με το κράτος και των συναφών υποχρώσεών τους που απορρέουν από αυτή τη σχέση, οι οποίοι, πάντως, ελέγχονται με βάση την αρχή της αναλογικότητας, και, σε κάθε περίπτωση, δεν επιτρέπεται, κατ' εφαρμογή της αρχής του απροσβλήτου του πυρήνος των θιγόμενων ατομικών δικαιωμάτων, να αναιρούν, στην ουσία τους, τα άνω δικαιώματα (ΣΤΕ 888/2008, 1560, 573/2005, 3356/2004). Το ζήτημα όμως αυτό του Συνταγματικώς επιτρεπτού της θεσπίσεως των άνω περιορισμών είναι εντελώς διαφορετικό από εκείνο του επιτρεπτού της αναπτύξεως από τους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις συλλογικής δραστηριότητας υπό την νομική μορφή της συστάσεως ενώσεων.

III. Επειδή, κατά το άρθρο 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Ευθεία παραβίαση κανόνος ουσιαστικού δικαίου υπάρχει όταν το δικαστήριο παρέλειψε να εφαρμόσει κανόνα ουσιαστικού δικαίου, καίτοι ήταν εφαρμοστέος στην συγκεκριμένη περίπτωση βάσει των παραδοχών του, ή εφήρμοσε κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που, με βάση τις ίδιες παραδοχές, δεν έπρεπε να εφαρμόσει. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη απόφαση, το Εφετείο, που την εξέδωσε,

εδέχθη, κατά την ανέλεγκτη περί πραγμάτων κρίση του, ότι με την από την 27.5.2005 αίτησή τους προς το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών οι αναιρεσειόντες εξήτησαν την εγγραφή σωματείου υπό την επωνυμία "Ένωση Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων" και ότι μεταξύ των σκοπών του (άρθρο 2 του καταστατικού) είναι και οι εξής: "... 2) Η ανάπτυξη και εξύψωση του επαγγελματικού, κοινωνικού και πολιτιστικού επιπέδου των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, 3) η βελτίωση, προστασία και προαγωγή της θέσης των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων ως μελών του κοινωνικού συνόλου, ... 4) η επικοινωνία και συνεργασία με ομοειδείς ενώσεις άλλων χωρών ή διεθνείς, ... 5) η μελέτη και υποβολή εισηγήσεων και προτάσεων αναφορικά με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την επιμόρφωση και εν γένει τα ζητήματα επαγγελματικής κατάρτισης των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, προς ενίσχυση της αμυντικής αποτελεσματικότητας της χώρας, ... 6) η προάσπιση της προσωπικής ελευθερίας, της αξιοκρατίας, της ελευθερίας της σκέψης, του λόγου, της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών και των δημοκρατικών ελευθεριών, ... 7) η ανάδειξη του ιστορικού και σύγχρονου ρόλου των Ελλήνων Αξιωματικών ως παράγοντα εγγύησης της εθνικής ανεξαρτησίας και εμπέδωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος". Μέσα για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών είναι, μεταξύ άλλων, (άρθρο 3) και τα εξής: "1) Η μέριμνα γενικά για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Ενόπλων Δυνάμεων, 2) η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, διαλέξεων και συγκεντρώσεων, 3) η συμμετοχή σε συμβούλια ή επιτροπές στα οποία συζητούνται θέματα που έχουν σχέση με τους Αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων και η συγκρότηση επιτροπών για τη μελέτη ... θεμάτων που ενδιαφέρουν την Ένωση, 6) η δια του τύπου, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας καθώς και κάθε άλλου πρόσφορου μέσου προβολή των κάθε είδους προβλημάτων των μελών της Ένωσης, 7) η επαφή με τις διοικητικές αρχές, τους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς φορείς και επίλυση των επαγγελματικών και συνδικαλιστικών προβλημάτων των Ελλήνων Αξιωματικών, 8) κάθε πρόσφορο και νόμιμο μέσο που κατατείνει στην ικανοποίηση των επαγγελματικών και συνδικαλιστικών αιτημάτων των Ελλήνων Αξιωματικών".

Ακολούθως το Εφετείο, με βάση τα άνω περιστατικά, κατά παραδοχή της υπό του Εισαγγελέως Πρωτοδικών ασκηθείσης εφέσεως κατά της πρωτοδικού απόφασης δια της οποίας έγινε δεκτή η αίτηση των αναιρεσειόντων προς αναγνώριση του υπ' αυτών ιδρυθέντος άνω σωματείου, απέρριψε την αίτηση αυτή ως μη νόμιμη, γιατί: α) η συλλογική δραστηριότητα των υπηρετούντων στις ένοπλες δυνάμεις είναι "εμμέσως" απαγορευμένη από το Σύνταγμα, β) δεν υφίσταται νόμος ρυθμιστικός της ασκήσεως του ατομικού δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι, από τους υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις οι δε κείμενες διατάξεις, όπως το άρθρο 30α που προστέθηκε στον Ν. 1264/1982 με το άρθρο 1 του Ν. 2265/1994, δεν ήταν εφαρμοστέες ούτε και αναλογικώς, γ) "... είναι πρόδηλη η πρόθεση των ιδρυτών του προς δημιουργία συλλόγου, για να αναμειγνύεται στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων και τον τρόπο προστασίας της έννομης τάξεως, ο οποίος έχει συνταγματικώς ανατεθεί στην αποκλειστική πρωτοβουλία και εγγύηση της κρατικής εξουσίας, που την υλοποιεί με πλέγμα νομοθετημάτων (άρθρ. 25 του Συντάγματος)".

Με την κρίση του όμως αυτή το Εφετείο, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας του δικαστηρίου με το να μην εφαρμόσει στην προκειμένη υπόθεση τις παρατεθείσες ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 1 του Συντάγματος, 11 της ΕΣΔΑ, 78, 79, 80 και 81 ΑΚ, οι οποίες, όμως, ενόψει των άνω παραδοχών, ήταν εφαρμοστέες, υπέπεσε στην νομική πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθμ. 1 του ΚΠολΔ, αφού, όπως ελέγχθη, του ατομικού δικαιώματος της συνενώσεως απολαμβάνουν και οι υπηρετούντες στις ένοπλες Δυνάμεις, χωρίς η άσκηση του δικαιώματος αυτού να εξαρτάται από οποιαδήποτε άδεια ή έκδοση ρυθμιστικού της ασκήσεώς του τυπικού νόμου, δυναμένων να εφαρμοσθούν, ελλειπούσης ειδικής νομοθετικής ρυθμίσεως, στην προκειμένη υπόθεση, των γενικών διατάξεων των άρθρων 78 επ. ΑΚ. Ειδικότερα δε, ως προς τους, υπό της ανωτέρω ενώσεως επιδιωκόμενους ως άνω καταστατικούς σκοπούς, κανένας εξ αυτών δεν αντιστρατεύεται στα χρηστά ήθη ή σε

κανόνες δημοσίας τάξεως υπό το προαναφερόμενον εννοιολογικό της περιεχόμενο, όπως εκείνη του άρθρου 25 του Συντάγματος. Επομένως, ο από το άρθρο 559 αρ.1 του ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως, για παραβίαση των άνω ουσιαστικών διατάξεων, είναι βάσιμος. Ακολούθως προς τα ανωτέρω πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές (άρθρο 580 παρ.3 ΚΠολΔ).

Κατά την γνώμη όμως των Αρεοπαγιτών, Γρηγορίου Κουτσοπούλου, Ανδρέα Ξένου και Γεράσιμου Φουρλάνου, έπρεπε να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα: Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12§1 του Συντάγματος, οι Έλληνες έχουν δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία τηρώντας τους νόμους. Ακόμη, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 23, το κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτές δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου. Περαιτέρω, στη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 προβλέπεται, πως οι κάθε είδους περιορισμοί, οι οποίοι μπορούν να επιβληθούν, κατά το Σύνταγμα, στα δικαιώματα του ανθρώπου, πρέπει να προβλέπονται, είτε απ' ευθείας από το Σύνταγμα, είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. Σχετική είναι και η διάταξη του άρθρου 11§1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), η οποία κυρώθηκε με το ΝΔ 53/1974, σύμφωνα με την οποία κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικά και στην ελευθερία του συνεταιρισμού, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ίδρυσης, μαζί με άλλους, συνδικάτων με το σκοπό της προάσπισης των συμφερόντων του. Όμως, στη συνέχεια, η παρ. 2 της ίδιας διάταξης ορίζει, ότι η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών δεν επιτρέπεται να υπαχθεί σε άλλους περιορισμούς, εκτός από τους προβλεπόμενους από το νόμο και αποτελούντες αναγκαία μέτρα σε δημοκρατική κοινωνία, για την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια την προστασία της τάξης και πρόληψη του εγκλήματος, την προστασία της υγείας και της ηθικής ή την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Το ίδιο άρθρο, ορίζει, πως δεν απαγορεύει την επιβολή νόμιμων περιορισμών στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών από μέλη των ενόπλων δυνάμεων, της αστυνομίας ή των διοικητικών υπηρεσιών του Κράτους. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, το δικαίωμα της σύστασης ενώσεων κλπ, που, πρόδηλα, αφορά όλους του Έλληνες πολίτες, δεν είναι χωρίς περιορισμούς. Έτσι, κατ' αρχήν, και οι στρατιωτικοί, απολαμβάνουν των πιο πάνω δικαιωμάτων. Το δικαίωμα όμως αυτό, (συνδικαλισμού) εν όψει της φύσης της συγκεκριμένης υπηρεσίας, δεν είναι επιτρεπτό. Και είναι βέβαια, ακριβές, πως ουδεμία μνεία γίνεται, σχετικά, στο Σύνταγμα. Υφίσταται, όμως, η δυνατότητα περιορισμού με βάση τη διάταξη του άρθρου 12§4 του Συντάγματος, σύμφωνα με την πρόδηλη ιδιαιτερότητα του στρατιωτικού κλάδου, στον οποίον, η νομική αντιμετώπιση του συνδικαλισμού, αλλά και του γενικότερου δικαιώματος στο "συνεταιρίζεσθαι", δεν είναι αναγκαίο να είναι η ίδια που ισχύει για τους λοιπούς υπαλλήλους. Και τούτο, διότι είναι φανερό, πως η, χωρίς επιφυλάξεις, αναγνώριση του πιο πάνω δικαιώματος στο πλαίσιο της στρατιωτικής ζωής, θα ισοδυναμούσε ουσιαστικά με κατάλυση της στρατιωτικής πειθαρχίας (βλ. και Ν. Αλιβιζάτο: Η συνταγματική θέση των ενόπλων δυνάμεων Σάκκουλας, Αθήνα 1992 σελ. 150 σημ. 46, όπου και παραπομπή στις παραδοχές της Ε Αναθεωρητικής Βουλής). Και τούτο ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για τον λεγόμενο "συνδικαλισμό" στις ένοπλες δυνάμεις ή, απλά, για τη σύσταση ενώσεων, σωματείων, που, εύστοχα, σε ανάλογη περίπτωση, χαρακτηρίστηκαν ως "καλυμμένος συνδικαλισμός" (βλ. για τους δικαστικούς λειτουργούς σε Ι. Κουκιάδη: Εργατικό Δίκαιο. Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις τ. Ι.Σάκκουλας. Θεσσαλονίκη 1997§1 αρ. 3 in fine σελ. 57). Η τυχόν αναγνώριση του πιο πάνω "καλυμμένου συνδικαλισμού", οδηγεί σε "εκ των έσω" υπονόμευση της στρατιωτικής λειτουργίας, της στρατιωτικής πειθαρχίας, και θα μπορούσε να οδηγήσει, στο, ωσαύτως αποκρουστέο δικαίωμα για σύσταση ομοίων ενώσεων, σε διάφορους στρατιωτικούς βαθμούς, πχ υπαξιωματικούς, ή και στους οπλίτες, με

ό,τι αυτό, εύκολα, θα μπορούσε τούτο να συνεπάγεται (βλ. εκτενείς απόψεις σε Ν. Αλιβιζάτο: οπ.παρ. σελ. 171 επ). Άλλωστε, η διάταξη του άρθρου 12§4 του Συντάγματος, αναφέρεται μόνο σε πολιτικούς υπαλλήλους και όχι στους στρατιωτικούς. Το ότι δεν απαγορεύεται ο συνδικαλισμός στα σώματα ασφαλείας (άρθρ. 30Α του Ν. 1264/1982) δεν μπορεί να αποτελέσει ασφαλές επιχείρημα για την αναλογική εφαρμογή του και στις ένοπλες δυνάμεις. Έχει υποστηριχθεί (βλ. Α. Σεραφείμ: σημείωση στο Νοβ 2011 σελ. 762 επ), πως τούτο πρέπει να γίνει δεκτό, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, και για τις ένοπλες δυνάμεις, εφ' όσον, μεταξύ αστυνομίας και στρατού υπάρχει μόνο διαφορά, ως προς το αντικείμενο δράσης. Όμως, τούτο θα αποτελούσε μια στενή ερμηνεία του προορισμού και του έργου των ενόπλων δυνάμεων, εφ' όσον δεν πρόκειται, απλά, για "αντικείμενο δράσης", αλλά για διαφορετικό προορισμό, φιλοσοφία, πεδίο επιχειρησιακής ενέργειας, ευθύνης, οργάνωσης. Ούτε μπορεί να εξομοιωθεί, η επιχείρηση τάξης, ή η προσπάθεια ανεύρεσης κακοποιών με τα επιχειρησιακά σχέδια, κατά ξηρά, θάλασσα και αέρα και την οργάνωση και ετοιμότητα των στρατιωτικών δυνάμεων, για την εθνική άμυνα. Δεν πρόκειται, άρα, για αντικείμενο δράσης, αλλά για πολύ ευρύτερο, και ουσιαστικό αντικείμενο, η δυνατότητα, επίτευξης του οποίου, αν διασαλευθεί η πειθαρχία, θα καταστεί λίαν αμφίβολη. Εξ άλλου, η μαχητική και επιχειρησιακή ικανότητα των ενόπλων δυνάμεων, εξαρτάται από τις πράξεις λειτουργικής και επιχειρησιακής ικανότητας των στρατιωτικών (σκοπιές, περίπολοι, φρουρά, επιφυλακή), πράξεις, συντήρησης και ελέγχου της μαχητικής ικανότητας (ασκήσεις, βολές, θερινή διαβίωση, συντήρηση οπλικών συστημάτων, οχυρών, οχημάτων, διατροφή, τεχνικό υλικό, εφοδιασμός, υγειονομικό κλπ) (βλ. Α. Παπαδαμάκη: Στρατιωτικό Ποινικό Δίκαιο, Σάκκουλας Θεσσαλονίκη 2008, 6 σελ. 190). Η τυχόν δε συνδικαλιστική, συγκεκριμένη ή μη οργάνωση των ενόπλων δυνάμεων, θα μπορούσε να είναι άμεσα καθοριστική για την μαχητική παρουσία της στρατιωτικής υπηρεσίας. Άλλωστε, η διασάλευση της στρατιωτικής πειθαρχίας στην οποία θα μπορούσε να οδηγήσει η ενεργοποίηση των πιο πάνω ενώσεων, συνδέεται και με την αμφισβήτηση της δεσμευτικότητας της νόμιμης προσταγής (βλ. σχ. για το θέμα: Μαγκάκης, Η σύγκρουση των καθηκόντων εν τω ποινικώ δικαίω 1955. 109, Παπαδάτος: το πρόβλημα της ιεραρχικής προσταγής εν τω ποινικώ δικαίω 1961, σελ. 30 επ., Ι. Παπακυριακόπουλος: το πρόβλημα της προσταγής εις τα εγκλήματα πολέμου ΕΕΝ 1946, 304-311). Επομένως δεν είναι δυνατόν να είναι συνταγματικώς ανεκτή, η σύσταση οργανώσεων (ενώσεων), με οιαδήποτε μορφή, εντός των ενόπλων δυνάμεων, ούτε τούτο προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας, αφού ο πιο πάνω περιορισμός, είναι αναγκαίο και εύλογο μέτρο, εν όψει του προπαρατεθέντος σκοπού, που είναι μεγάλης σπουδαιότητας. Στην προκειμένη περίπτωση, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, έκρινε επί αιτήσεως με την οποία, (όπως αυτή νόμιμα [άρθρ. 561§2 Κ.Πολ.Δ.] επισκοπείται) οι αιτούντες ως μέλη της προσωρινής διοικητικής επιτροπής της "... υπό ίδρυση Συνδικαλιστικής Οργάνωσης με την επωνυμία "Ένωση Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων" ... ζήτησαν την έγκριση λειτουργίας της πιο πάνω "Συνδικαλιστικής Οργάνωσης", όπως και την εγγραφή της, "... στο τηρούμενο ειδικό βιβλίο των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων του Δικαστηρίου...". Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, έκρινε: α) πως δεν μπορεί να εφαρμοστεί το άρθρο 30Α του Ν. 1264/1982, που αφορά τον συνδικαλισμό στο χώρο της Ελληνικής Αστυνομίας και β) απέρριψε, ως μη νόμιμη την αίτηση, δεχθέν, πως οι σκοποί του καταστατικού της πιο πάνω ένωσης, οδηγούν σε ανάμειξη στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων. Η κρινόμενη αναίρεση, προβάλλει ότι: α) ελλείπει ο νόμος που καθορίζει τα της ασκήσεως "του συνδικαλιστικού δικαιώματος" των υπηρετούντων στις Ένοπλες Δυνάμεις, και συνεπώς, έπρεπε να εφαρμοστεί "... αναλογικά η αναφερθείσα διάταξη του άρθρου 30Α του Ν. 1264/1982 ..." (αιτίαση από το άρθρο 559 αρ.1 Κ.Πολ.Δ), β) κακώς εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του άρθρου 54 παρ.1γ του ΑΝ 2803/1941 και 77 του ΠΔ 130/1984 (πλημμέλεια από το άρθρο 559 αρ.1 Κ.Πολ.Δ.), γ) παραβιάστηκαν τα προπαρατεθέντα άρθρα του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ και δ) παραμορφώθηκε το περιεχόμενο των άρθρων 2 και 3 του Καταστατικού (πλημμέλεια από το άρθρο 559 αρ. 20 Κ.Πολ.Δ.). Όπως εκτίθεται στην

αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στους σκοπούς της ένωσης αυτής, είναι, πλην άλλων, "η μελέτη και υποβολή εισηγήσεων και προτάσεων αναφορικά με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την επιμόρφωση και τα εν γένει ζητήματα επαγγελματικής κατάρτισης των αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, προς ενίσχυση της αμυντικής αποτελεσματικότητας της χώρας ..., η προάσπιση της προσωπικής ελευθερίας και αξιοκρατίας, της ελευθερίας της σκέψης, του λόγου, της ελεύθερης διακίνησης των δημοκρατικών ιδεών ..." μέσα δε για την επίτευξη τούτων, είναι, πλην άλλων, "... η μέριμνα, γενικά, για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των ενόπλων δυνάμεων ... η επαφή με διοικητικές αρχές, πολιτικούς και συνδικαλιστικούς φορείς με στόχο την προώθηση και επίλυση των επαγγελματικών και συνδικαλιστικών προβλημάτων των Ελλήνων Αξιωματικών και δ) κάθε πρόσφορο και νόμιμο μέσο που κατατείνει στην ικανοποίηση των επαγγελματικών και συνδικαλιστικών αιτημάτων των Ελλήνων Αξιωματικών ...". Είναι, κατά ταύτα, πρόδηλο, πως υπάρχει εμφανής ο συνδικαλιστικός σκοπός της πιο πάνω Ένωσης, ο οποίος άλλωστε, ρητά αναφέρεται στα παραπάνω δικόγραφα. Είναι, ωσαύτως φανερό, πως, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης, θα υπάρξει πλήρης διασάλευση της στρατιωτικής πειθαρχίας και ανάμειξη στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των ενόπλων δυνάμεων, εφ' όσον δεν είναι δυνατόν, άλλως, να νοηθεί "... επαφή με πολιτικούς και συνδικαλιστικούς φορείς, βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, ικανοποίηση επαγγελματικών αιτημάτων". Τούτο, δε, σύμφωνα με τις νομικές σκέψεις που προπαρατέθηκαν, δεν είναι νόμιμο. Ούτε, όμως, (amajori ad minus), είναι, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, επιτρεπτή, η ίδρυση σωματείου, (μη συνδικαλιστικού), εφ' όσον ο σκοπός και τα μέσα επίτευξής του, δεν διαφοροποιούνται, ούτε η νομική μορφή της ένωσης αναιρεί την ουσία του νομικού προβλήματος. Συνακόλουθα, ορθά ερμήνευσε τις πιο πάνω διατάξεις η προσβαλλόμενη απόφαση και οι αναιρετικοί λόγοι που υποστηρίζουν το αντίθετο, πρέπει ν' απορριφθούν, ως αβάσιμοι. Περαιτέρω, ουδεμία παραμόρφωση εγγράφων επήλθε, εφ' όσον το αναφερόμενο στο καταστατικό της ένωσης, ότι, δηλαδή, δεν επιτρέπεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανάμειξη σε θέματα διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι διαφορετικό, από εκείνο που αναφέρεται, όπως παραπάνω, στην πληττόμενη απόφαση. Ούτε η πιο πάνω αναγραφή, μπορεί να αναιρέσει λόγω του διαφοροποιημένου περιεχομένου της, τα μνημονεύομενα σε άλλα σημεία του καταστατικού, όπως αυτά προπαρατέθηκαν και να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα. Άρα και από το άρθρο 559 αρ. 20 Κ.Πολ.Δ. λόγος αναίρεσης, έπρεπε να απορριφθεί, ως αβάσιμος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθμ. 7666/2006 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. Και

Παραπέμπει την υπόθεση προς νέα εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 9 Ιουνίου 2011.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του την 1η Μαρτίου 2012.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ